

**CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE AL BĂNCII
NAȚIONALE A MOLDOVEI**

H O T Ă R Î R E A

Nr. ___ din _____ 20__

**Privind aprobarea Regulamentului
cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale**

În temeiul art. 5, 11, 44 din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995 nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare, și art. 25, 28, 33, 40 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995 nr. 1, art. 2), cu modificările și completările ulterioare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale (se anexează).

2. Se abrogă:

a) Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 224 din 30.08.2007 cu privire la Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și formarea reducerilor pentru pierderi la active și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale, cu modificările și completările ulterioare.

b) Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 130 din 15.05.1998 privind aprobarea Regulamentului cu privire la creditele expirate, cu modificările și completările ulterioare.

3. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial a Republicii Moldova și intră în vigoare la 1 ianuarie 2011.

REGULAMENT

cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale

I. DOMENIUL DE APLICARE ȘI NOȚIUNI

1. Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale (în continuare – Regulament) se aplică de către bănci la clasificarea și calcularea mărimii reducerilor pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale ale băncii supuse riscului de credit și anume:

1) la următoarele active:

a) conturi „Nostro” în bănci (inclusiv mijloacele ce reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți, cum ar fi Western Union, Migom, Anelik etc.);

b) plasări în bănci (inclusiv mijloacele ce reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți, cum ar fi Western Union, Migom, Anelik etc.);

c) valori mobiliare investiționale;

d) cote de participare la capital;

e) credite (inclusiv plasările și creditele overnight care au depășit termenul de rambursare de o zi, factoringul, cambiile, cambiile scontate, cardurile de credit, overdrafturile temporare permise, finanțarea tranzacțiilor comerciale, acordurile REPO, plasările-garanții în bănci, datoriile debitoare privind leasingul financiar și alte substituate directe de credit);

f) datorii debitoare pe investiții capitale;

g) decontări documentare;

h) decontări cu persoane fizice și juridice;

i) active (bunuri) luate în posesia băncii în schimbul rambursării datoriei;

j) dobânzile și alte sume calculate care urmează să fie primite;

2) la următoarele angajamente condiționale ale băncii de acordare și investire pe viitor a mijloacelor bănești (cu excepția celor care pot fi anulate/revocate necondiționat de către bancă) (în continuare - angajament condițional):

a) obligații de procurare a valorilor mobiliare/cotelor de participare la capital;

b) acreditive și garanții emise (cu excepția acreditivelor și garanțiilor acoperite cu mijloace bănești);

c) obligații de acordare pe viitor a creditelor;

d) trate acceptate;

e) cambii vândute cu andosamentul băncii.

Noțiunile și esența categoriilor de active și angajamente condiționale pentru care se aplică prezentul Regulament se determină în conformitate cu legislația în vigoare.

2. În sensul prezentului Regulament se utilizează următoarele noțiuni:

a) **activ expirat** – activul, a cărui plată în vederea rambursării/stingerii n-a fost achitată timp de 30 zile de la data scadenței plăților prevăzute de contract. În cazul în care un activ devine expirat, atunci soldul acestuia se consideră expirat;

b) **activ renegociat** – activul nerambursat/nestins (activ inițial), la care ulterior, în baza unui acord, au fost modificate termenele de efectuare a plăților expirate. Pentru calificarea activului ca renegociat, în cadrul renegocierii oricărui activ, în mod obligatoriu, se reduce rata dobânzii și/sau suma activului inițial, ținând cont de înrăutățirea situației financiare a contrapărții;

c) **activ prelungit** – activ al cărui termen de rambursare/stingere a plății, stabilite conform contractului, este prelungit în baza unui acord. Pentru calificarea activului ca prelungit, acordul trebuie să fie semnat înainte de expirarea termenului de plată prevăzut în contractul inițial. Determinarea stării de expirare a activului se efectuează în baza contractului inițial și conform noțiunii „activ expirat”;

d) **plată** – dobânda sau suma inițială a activului și dobânda, sau o parte a activului și dobânda, sau o parte a activului achitată în conformitate cu condițiile și modul de rambursare/stingere a activului prevăzute în contract.

II. REDUCERI PENTRU PIERDERI LA ACTIVE ȘI LA ANGAJAMENTELE CONDIȚIONALE

3. Banca este obligată să calculeze reducerile pentru pierderi la active/angajamentele condiționale în mărimile prevăzute la capitolul IV.

4. Banca nu acordă mijloace bănești suplimentare în scopul achitării de către contraparte a datoriilor la suma inițială și la dobânda aferentă activului existent.

5. Banca clasifică activele și angajamentele condiționale cel puțin trimestrial, în corespundere cu prezentul Regulament și cu politica și procedurile proprii, elaborate de fiecare bancă în corespundere cu acesta.

6. Activele noi se clasifică la momentul constatării ca activ (aparitiei activului) în bilanțul băncii, iar angajamentele condiționale noi - la momentul încheierii contractului în baza căruia apar sau vor apărea obligațiunile băncii, evidența cărora urmează să fie efectuată la conturile extrabilanțiere. În baza clasificării, mărimea calculată a reducerilor pentru pierderi la active/angajamentele condiționale se determină în conformitate cu capitolul IV.

7. Reducerile pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale calculate conform prezentului Regulament nu se reflectă în evidența contabilă.

8. În cazul în care mărimea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale, calculată conform prezentului Regulament, prevalează valoarea bilanțieră a valorii deprecierilor acestora, formate conform standardelor internaționale de contabilitate, capitalul de gradul I se diminuează cu diferența respectivă.

III. CLASIFICAREA ACTIVELOR ȘI ANGAJAMENTELOR CONDIȚIONALE

9. Până la evaluarea activului și angajamentului condițional al băncii, valoarea acestuia se diminuează cu valoarea asigurărilor enumerate la capitolul I, litera E pct.1 din Regulamentul nr.3-09 cu privire la expunerile „mari”, aprobat de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei la 01.12.1995, cu modificările și completările ulterioare.

10. La evaluarea activelor și angajamentelor condiționale banca va ține cont cel puțin de următoarele:

- a) situația financiară curentă a contrapărții;
- b) respectarea condițiilor contractuale;
- c) capacitatea curentă de plată a contrapărții bazată pe evoluția istorică financiară și estimările viitoare ale fluxului mijloacelor bănești;
- d) valoarea curentă și de comercializare a obiectului gajului și existența pieței de desfacere a acestuia;
- e) mediul de afacere al contrapărții, starea sectorului economic în care activează și poziția în cadrul acestui sector;
- f) istoria de credit privind respectarea de către contraparte a obligațiilor asumate prin contractele de credit;
- g) respectă business-planul sau argumentării tehnico- economice;
- h) situația financiară și capacitatea de plată a garantului sau a asiguratorului;
- i) alți factori care pot afecta respectarea de către contraparte a condițiilor contractuale.

11. În cazul angajamentului condițional, după determinarea valorii conform pct.9, acestuia i se aplică factorul de transformare creditară în conformitate cu nota din Raportul 11. „Evaluarea suficienței capitalului ponderat la risc” din Instrucțiunea cu privire la modul de întocmire și prezentare de către bănci a unor rapoarte referitoare la activitatea financiară, aprobată prin hotărârea Consiliului de administrație a Băncii Naționale a Moldovei nr.36 din 08.08.1997, cu modificările și completările ulterioare.

12. După aplicarea prevederilor pct.9 și 11, activele și angajamentele condiționale se evaluează și se includ în una din categoriile expuse în pct. 14-18.

13. Nu se supun clasificării următoarele active:

- a) mijloacele bănești datorate de Banca Națională;
- b) mijloacele bănești înregistrate în conturile „Nostro” și plasările în băncile din străinătate care au ratingul nu mai mic de categoria A-/A3 atribuit de către cel puțin una din agențiile Standard & Poor’s, Moody’s și Fitch-IBCA, cu condiția că băncile în cauză sînt concomitent rezidente ale țărilor cu ratingurile menționate. În cazul în care ratingul atribuit unei bănci/țări diferă de la o agenție la alta, se ia în considerație ratingul agenției care a atribuit ratingul cel mai mic;
- c) valorile mobiliare investiționale emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova sau cele emise de Banca Națională (CertIFICATELE BĂNCII NAȚIONALE) sau cele emise de Guvernul unei țări-membre a Organizației de Colaborare Economică și Dezvoltare.

14. Activ/angajament condițional standard. Activul/angajamentul condițional se consideră standard în cazul în care nici una din definițiile expuse la pct.15-18 nu este aplicabilă și dacă:

- a) este la termen;
- b) sunt respectate toate condițiile contractuale;
- c) nu a fost prelungit sau renegociat;
- d) situația financiară a contrapărții și fluxurile mijloacelor bănești viitoare estimate nu pun în pericol activitatea ulterioară a acesteia și executarea obligațiilor curente și viitoare;
- e) contrapartea utilizează activul în scopurile prevăzute în contract;

f) banca dispune de informații actualizate privind situația financiară a contrapărții și privind sursele de rambursare a datoriilor ei, precum și alte documente aferente activității contrapărții;

g) nu este nici un motiv de a considera că banca în prezent sau pe viitor va fi expusă riscului pierderii.

15. Activ/angajament condițional supravegheat. Activul/angajamentul condițional se va considera supravegheat în cazul în care persistă unul din următorii factori:

a) există probleme potențiale legate de situația financiară a contrapărții, iar în cazul creditului și de garantarea acestuia;

b) există probleme potențiale privind onorarea obligațiunilor contrapărții din cauza fluxurilor mijloacelor bănești neregulate și dificil de controlat, deși bonitatea lor nu s-a deteriorat;

c) activul este utilizat în alte scopuri decât cele prevăzute în contract;

d) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 30 până la 90 de zile.

Asemenea activ/angajament condițional necesită o atenție din partea conducerii băncii, deoarece dacă nu vor fi luate măsuri privind soluționarea acestor probleme, ele pot duce la deteriorarea activului/angajamentului condițional și la reducerea probabilității privind satisfacerea pe viitor a creanțelor băncii aferente acestuia.

16. Activ/angajament condițional substandard. Activul/angajamentul condițional se consideră substandard în cazul în care există riscul pierderilor mai înalt decât cel obișnuit, provocat de unul din următorii factori:

a) situația financiară a contrapărții este nefavorabilă sau se înrăutățește;

b) garantarea (dacă aceasta există) este insuficientă sau se înrăutățește;

c) banca nu a primit informații actualizate suficiente privind situația financiară a contrapărții și privind sursele de rambursare a datoriilor ei, precum și alte documente aferente activității contrapărții;

d) fluxurile mijloacelor bănești ale contrapărții sunt estimate a fi insuficiente pentru executarea regulată a obligațiunilor acesteia;

e) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 90 până la 180 de zile;

f) alți factori nefavorabili care trezesc îngrijorarea privind posibilitatea contrapărții de a satisface creanțele băncii în conformitate cu condițiile existente.

Asemenea activ/angajament condițional necesită o atenție deosebită din partea conducerii băncii, deoarece există probabilitatea că banca va suporta pierderi, dacă nu vor fi înlăturate neajunsurile.

17. Activ/angajament condițional dubios (îndoielnic). Activul/angajamentul condițional se consideră dubios (îndoielnic) în cazul în care există un risc înalt al pierderilor provocat de unul din următorii factori:

a) există probleme care pun la îndoială și scad probabilitatea satisfacerii creanțelor actuale/viitoare ale băncii aferente activului/angajamentului condițional în volum deplin în baza circumstanțelor, condițiilor create, precum și a valorii de piață a asigurării (în cazul în care activul este garantat);

b) probabilitatea pierderilor este extrem de mare, dar există anumiți factori importanți, concreți și bine argumentați care în curînd se vor realiza și care pot contribui la satisfacerea totală sau parțială a creanțelor actuale/viitoare ale băncii aferente activului/angajamentului condițional;

c) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 180 până la 360 de zile;

d) a fost intentat procesul de insolvență a contrapărții.

Clasificarea acestui activ/angajament condițional în categoria „compromis (pierderi)” se amână până la o determinare mai precisă a stării activului/angajamentului condițional dat.

18. Activ/angajament condițional compromis (pierderi).

Activul/angajamentul condițional se consideră compromis (pierderi) în cazul în care la momentul clasificării nu pot fi satisfăcute creanțele actuale/viitoare ale băncii aferente acestuia și/sau persistă unul din următorii factori:

a) a fost declarată situația de insolvență a contrapărții sau aceasta se află în proces de lichidare;

b) activul face obiectul unui litigiul în instanța de judecată;

c) recuperarea plăților se face cu întârziere de 360 de zile și mai mult;

d) alți factori care constituie motive pentru a considera ferm că recuperarea activului nu este posibilă.

19. Dacă activele/angajamentele condiționale pot fi clasificate diferit, conform criteriilor indicate la pct.14-18, acestea se clasifică conform categoriei mai dure.

20. Clasificarea creanțelor băncii aferente unui anumit activ va corespunde uneia din categoriile indicate la pct.14-18 conform clasificării activului respectiv.

21. Banca nu poate îmbunătăți clasificarea unui activ prin prelungirea termenului sau renegocierea acestuia.

22. Activele/angajamentele condiționale clasificate ca substandard, dubios și compromis sunt considerate neperformante. În cazul în care contrapartea dispune de mai multe credite acordate de aceeași bancă și oricare dintre aceste credite sunt clasificate ca neperformante, toate datoriile contrapărții urmează a fi clasificate în aceeași categorie de credite neperformante.

23. În cazul în care satisfacerea creanțelor băncii aferente anumitor active/angajamente condiționale evaluate conform pct.14-18 poate fi influențată și de circumstanțele și condițiile existente într-o țară străină ca urmare a evaluării activelor/angajamentelor condiționale respective, acestea se includ în una din următoarele categorii:

1) **Standard** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la AAA/Aaa până la A-/A3 inclusiv.

2) **Supravegheat** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BBB+/Baa1 până la BBB-/Baa3 inclusiv.

3) **Substandard** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BB+/Ba1 până la BB-/Ba3 inclusiv.

4) **Dubios (îndoielnic)** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din companiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la B+/B1 până la CCC-/Caa3/C inclusiv.

5) **Compromis (pierderi)** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la CC/Ca/ DDD până la R/C/D inclusiv.

24. În cazul în care ratingul atribuit unei țări diferă de la o agenție la alta, se ia în considerație ratingul agenției care a atribuit ratingul cel mai mic.

25. Țara care nu a fost evaluată de către una dintre agențiile menționate la pct.23 va fi evaluată de către bancă de sine stătător, în baza politicilor și procedurilor interne proprii.

26. În situația în care clasificarea activului/ angajamentului condițional conform pct.14-18 este diferită de clasificarea acestuia conform pct.23, acesta se clasifică conform categoriei mai dure.

27. Clasificarea unui activ ca activ expirat nu are drept efect anularea datoriilor aferente activului ale debitorului sau ale altei contrapărți obligate și nu afectează dreptul băncii de a cere efectuarea plăților respective sau executarea altor creanțe aferente activului.

IV. REZERVAREA NECESARĂ A MIJLOACELOR CALCULATE PRIVIND REDUCERILE PENTRU PIERDERI LA ACTIVE ȘI LA ANGAJAMENTELE CONDIȚIONALE

28. Suma necesară a mijloacelor privind reducerile pentru pierderi la active/ angajamente condiționale se calculează în următoarele măriri de la suma activelor/ angajamentelor condiționale din fiecare categorie de clasificare conform pct.14-18 sau pct.23:

1) Standard	2%
2) Supravegheate	5%
3) Substandard	30%
4) Dubioase (îndoielnice)	60%
5) Compromise (pierderi)	100%

V. POLITICI PRIVIND MANAGEMENTUL RISCULUI DE CREDIT

29. Băncile trebuie să dispună de politici și proceduri interne de management al riscului de credit, care să prevadă, inclusiv identificarea, monitorizarea și evaluarea acestuia în dependență de profilul de risc al băncii în scopul menținerii permanente a unui mediu al riscului de credit adecvat și controlat în modul corespunzător.

30. Politica de management al riscului de credit va cuprinde cel puțin următoarele componente:

- 1) procesul și modalitățile de asumare a riscului de credit;
- 2) criteriile de definire și modalitățile de aprobare a activelor și angajamentelor condiționale noi, precum și a activelor prelungite și renegociate;
- 3) proceduri de administrare efectivă a creditului care să includă:
 - a) analiza continuă a capacității debitorului de a achita plățile conform contractului și determinarea nivelului de îndatorare totală a debitorului;
 - b) examinarea permanentă a documentației aferente creditului (contractul de credit, de gaj, bilanțul contabil etc.);
 - c) evaluarea sistemului de clasificare pentru ca acesta să corespundă cu specificul, mărimea și complexitatea activităților băncii;
- 4) proceduri comprehensive pentru identificarea activelor și angajamentelor condiționale neperformante;

5) derularea testelor de stres în scopul identificării punctelor slabe sau a vulnerabilităților potențiale privind pozițiile riscului de credit, în baza diferitelor scenarii de stres;

6) procesul de monitorizare în vederea conformării cu limitele stabilite privind asumarea riscului de credit;

7) procesul de raportare internă care să asigure conducerea băncii cu informații adecvate de măsurare, estimare și raportare a mărimii și calității riscului de credit.

VI. PARTICULARITĂȚILE CLASIFICĂRII UNOR ACTIVE ȘI ANGAJAMENTE CONDIȚIONALE

31. Activul/angajamentul condițional (cu excepția activului/angajamentului condițional care reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți, cum ar fi Western Union, Migom, Anelik etc.) care a fost prelungit sau renegociat din cauza neachitării la timp a sumei de bază sau a dobânzii se clasifică:

1) în cazul prelungirii - nu mai sus de categoria „supravegheat” dacă dobânda calculată la data prelungirii a fost achitată băncii. În așa fel acesta se clasifică în perioada de 3 luni după prelungire dacă dobânda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat. În caz contrar, se face o clasificare mai dură;

2) în cazul renegocierii - nu mai sus de categoria „substandard” dacă dobânda calculată la data renegocierii a fost achitată băncii sau urmează a fi achitată în primele 3 luni după data renegocierii. În caz contrar, se face o clasificare mai dură.

32. Activul/angajamentul condițional cu rambursarea/stingerea la vedere se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat” de la data la care a expirat termenul primei achitări a dobânzii sau de la data la care banca cere rambursarea/stingerea activului/angajamentul condițional și cerința nu este satisfăcută.

În cazul în care activul/angajamentul condițional a fost ulterior prelungit sau renegociat se efectuează clasificarea conform pct.29.

33. În cazul în care au fost rambursate plățile la activul/angajamentul condițional expirat și acesta devine la termen, se clasifică conform pct.14-18 în funcție de circumstanțe. În cazul în care la astfel de activ/angajament condițional iarăși nu se efectuează plata în termen de 30 de zile, acesta se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”, în funcție de circumstanțe.

34. Creditele de consum în valoare de pînă la 30 mii lei și creditele acordate întreprinzătorului individual, avocatului, notarului, titularului patentei de întreprinzător în valoare de pînă la 100 mii lei care nu sînt garantate cu gaj sau prin alte mijloace de garantare, a căror rambursare se bazează numai pe obligația debitorului și pe procedurile asigurătorii interne ale băncii, precum și datoriile debitoare ale persoanelor fizice și juridice în valoarea respectivă se clasifică în felul următor:

1) pentru creditele/datoriile debitoare pentru care plată se efectuează nu mai rar decît o dată pe lună:

a) în cazul în care debitorul a reținut plățile pînă la 30 de zile, creditul se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat”;

b) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 31 pînă la 60 de zile, creditul se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”;

c) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 61 pînă la 90 de zile, creditul se clasifică nu mai sus de categoria „dubios (îndoielnic)”;

d) în cazul în care debitorul a reținut plățile cu mai mult de 90 de zile, creditul se clasifică nu mai sus de categoria „compromis (pierderi)”.

2) creditele/ datoriile debitoare pentru care plată se efectuează mai rar decît o dată pe lună se clasifică într-o categorie mai dură decît cea prevăzută la subpct.1), cu excepția celor care deja au fost clasificate în categoria „compromis (pierderi)”.

35. Pe lîngă respectarea termenelor de plată la creditele/datoriile debitoare, în cadrul procesului de clasificare, se vor evalua procedurile asigurătorii interne privind acordarea/ apariția, supravegherea și rambursarea creditelor/datoriilor debitoare ale persoanelor fizice și juridice. Adițional, la clasificarea creditelor/ datoriilor debitoare ale persoanelor juridice se ține cont și de situația financiară a acestora. În cazul constatării unor neajunsuri substanțiale ale acestora, creditul/ datoria debitoare se clasifică într-o categorie mai dură, decît cele prevăzute la pct.32 subpct.1) și 2), în funcție de circumstanțe.

36. Creditele acordate și angajamentele condiționale de acordare pe viitor a mijloacelor bănești unui debitor (cu excepția băncilor), ale cărui datorii depășesc de 8 ori capitalul propriu (în cazul în care nu există alte probleme potențiale sau reale legate de situația financiară a acestuia sau de garantarea creditului) se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat”.

37. În cazul realizării de către bancă a angajamentului condițional în favoarea persoanei terțe (așa ca garanțiile, acreditivele și alte plăți efectuate de către bancă în favoarea persoanei terțe în cazul neîndeplinirii angajamentelor de plată de către clientul băncii conform prevederilor acordului clientului cu persoana terță sau în baza altor condiții) și reflectării creanței respective ca activ al băncii (cu excepția angajamentelor condiționale care au fost emise în cadrul liniilor de credit), acesta se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”.

38. La clasificarea valorilor mobiliare și cotelor de participare la capital, evaluarea se efectuează ținînd cont de situația financiară a emitentului valorii mobiliare și respectiv a agentului economic în care banca deține cote de participare la capital. Suma valorilor mobiliare investiționale supusă clasificării trebuie să includă, după caz, prima sau scontul.

39. La clasificarea angajamentelor condiționale se evaluează persoana care va deveni debitorul băncii sau care va avea creanță față de bancă ca urmare a realizării contractului aferent angajamentului respectiv.

40. La clasificarea activelor/angajamentele condiționale:

1) în cazul în care banca nu are certitudine privind suficiența fluxurilor mijloacelor bănești înregistrate istoric pentru deservirea și rambursarea creditului, precum și celor viitoare, activul se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”;

2) în cazul în care debitorul nu respectă business-planul sau argumentarea tehnico-economică, activul se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat”;

3) în cazul în care debitorul nu-și execută obligațiunile contractuale și rambursarea datoriei se efectuează prin exercitarea dreptului de gaj, astfel de datorie se clasifică în categoria „substandard” pe o perioadă de un an de la data ultimei plăți sau de la data preluării obiectului gajului în posesie, ulterior această datorie se clasifică în categoria „compromis”.

4) activele garantate cu gajul mijloacelor de transport se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat”, iar în cazul apariției problemelor potențiale legate de situația financiară a debitorului sau de garantarea secundară a activului se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”;

5) în cazul în care debitorul a beneficiat de credit în valută străină și acesta nu dispune de venituri în astfel de valută, atunci creditul urmează a fi clasificat într-o categorie mai dură cu un nivel, comparativ cu cazurile când debitorul dispune de venituri în valută străină;

6) în cazul în care dobânda aferentă activului va fi achitată de către debitor o dată în trimestru, activul se clasifică nu mai sus de categoria „supravegheat”, o dată în semestru - nu mai sus de categoria „substandard”, o dată în an - nu mai sus de categoria „dubios”. Clasificarea respectivă se aplica și în cazul în care banca acordă debitorului o perioadă de grație privind achitarea dobânzii.

41. Activele luate în posesia băncii se clasifică în felul următor:

1) nu mai sus de categoria „substandard” pe o perioadă de 12 luni de la data luării în posesie;

2) nu mai sus de categoria „dubios”, dacă banca nu a realizat activul în perioadă de 12 luni;

3) nu mai sus de categoria „dubios”, dacă termenul de deținere al activului a fost prelungit;

4) în categoria „compromis”, dacă banca nu a comercializat activul în perioadă de 18 luni de la data luării în posesie;

5) în categoria „compromis”, dacă proprietarul activului reprezintă o persoană juridică în proces de insolvență/lichidare;

6) conform pct.32-34, dacă activul este comercializat cu plata valorii acestuia în rate și reflectat în evidența contabilă ca datorie debitoare.

VII. PROVIZIOANE PENTRU DEPRECIEREA (PIERDEREA DE VALOARE) ACTIVELOR ȘI PIERDERILE LA ANGAJAMENTELE CONDIȚIONALE

42. Evaluarea deprecierei (pierderea de valoare) activelor și pierderilor la angajamentele condiționale se efectuează ținând cont de prevederile standardelor internaționale de contabilitate.

43. Pentru a determina valoarea oricărei pierderi, inclusiv din depreciere, băncile trebuie să definească modelul intern de evaluare a riscului de credit și să dispună de o metodologie de calcul a mijloacelor ce urmează a fi rezervate pentru acoperirea deprecierei (pierderii de valoare) activelor și pierderilor la angajamentele condiționale.

44. Modelul intern de evaluare trebuie să asigure:

1) determinarea și atribuirea ratingului pentru debitori în baza situației financiare, stingerea obligațiilor în termenele indicate în contract, precum și alte date semnificative pentru evaluarea riscului aferent investițiilor (calitatea gajului etc);

2) ratingul debitorilor în baza informațiilor curente și precise;

3) analiza debitorilor bancari și, în special, analiza pe grupuri de debitori similari;

4) evaluarea posibilității apariției statutului de neonorare a obligațiilor;

5) determinarea sumei adecvate a mijloacelor rezervate pentru deprecierea activelor bilanțiere și a provizioanelor pentru pierderi la angajamentele condiționale, care vor corespunde riscului asumat de bancă.

45. Metodologia de calcul a mijloacelor ce urmează a fi rezervate pentru acoperirea deprecierei (pierderii de valoare) activelor și a provizioanelor pentru acoperirea pierderilor la angajamentele condiționale trebuie să asigure:

1) definirea criteriilor pentru identificarea debitorilor la nivel individual (evaluare individuală) și pe grupuri de debitori cu caracteristici similare (sectorul de activitate, tipul de gaj, termenele contractuale de stingere a obligațiunilor etc.) în scopul evaluării la nivel de grup (evaluare în grup);

2) definirea metodelor care urmează a fi aplicate în cadrul evaluărilor individuale sau în grup, factorii ce urmează a fi luați în considerație pentru a determina intervalul de timp pentru estimarea pierderilor bazate pe date istorice, etc;

3) evaluările și alte proceduri în procesul determinării mărimii mijloacelor pentru deprecierea activelor bilanțiere și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale sunt explicate și documentate;

4) formarea mijloacelor pentru deprecierea activelor bilanțiere și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale în baza informațiilor calitative și a tuturor factorilor semnificativi interni și externi care pot afecta procesul de colectare a creanțelor.

46. Un activ este considerat depreciat și sunt suportate pierderi din depreciere dacă există dovezi obiective ale unui sau mai multor evenimente expuse în standardele internaționale de contabilitate care au apărut după recunoașterea inițială a activului și dacă acel eveniment are un impact asupra viitoarelor fluxuri de mijloace bănești estimabile în mod fiabil.

47. Pierderile preconizate ca rezultat al unor evenimente viitoare, indiferent de gradul de probabilitate, nu sunt recunoscute .

48. Completarea conturilor pentru deprecierea activelor pînă la nivelul necesar se efectuează în volum integral din contul cheltuielilor (grupele de conturi „Cheltuieli pentru deprecierea activelor” și „Cheltuieli cu provizioane la angajamente condiționale”) și se reflectă în bilanțul contabil și în raportul privind rezultatele financiare ale băncii.

49. În cazul micșorării mărimii calculate a contului pentru deprecierea activelor față de mărimea formată, restituirea mijloacelor se efectuează pe aceleași conturi din care au fost formate conturile deprecierea activelor și provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale.

50. În cazul în care angajamentul condițional se constată ca activ în bilanțul contabil (adică postul respectiv corespunde definiției și criteriilor de constatare a activului), contul provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale se va micșora cu suma provizioanelor pentru pierderi aferentă acestui angajament condițional, iar contul pentru deprecierea activelor se va majora cu suma deprecierei la activul respectiv care va corespunde riscului aferent acestuia la momentul înscrierii în bilanțul contabil.

VIII. REZERVE GENERALE PENTRU RISCURI BANCARE

51. Rezervele generale pentru riscuri bancare reprezintă diferența dintre mărimea calculată conform pct.14-18 sau pct.23 a reducerilor pentru pierderile la active/angajamente condiționale și mărimea bilanțieră a deprecierii activelor și a provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale formată.

52. Rezervele generale pentru riscuri bancare se constituie din profitul nedistribuit al băncii.

53. În cazul în care profitul nedistribuit al băncii este insuficient pentru a acoperi nivelul necesar al rezervelor pentru riscurile bancare, deficitul se reflectă ca mărime necompletă a reducerilor pentru pierderi la active/angajamente condiționale care diminuează capitalul de gradul I.

54 În cazul micșorării mărimii calculate a reducerilor pentru pierderile la active/angajamente condiționale față de mărimea reflectată în contul rezerve generale pentru riscuri bancare, restituirea mijloacelor se efectuează pe aceleași conturi din care au fost formate rezervele respective.

IX. ALTE PREVEDERI

55. Banca prezintă raportul privind clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și calcularea reducerilor pentru pierderi la active/angajamente condiționale în conformitate cu Instrucțiunea cu privire la modul de întocmire și prezentare de către bănci a unor rapoarte referitoare la activitatea financiară, aprobată prin hotărârea Consiliului de administrație a Băncii Naționale a Moldovei nr.36 din 08.08.1997, cu modificările și completările ulterioare.